



KM 08/16 Veivalg for fremtidig kirkeordning

Kirkemøtekomiteens merknader

Komiteen legger i hovedsak saksorienteringen til grunn og har følgende merknader:

1. Komiteen understreker at denne saken dreier seg om reformfase to med iverksettelse omkring 2020 og må ses i lys av dette.
2. Komiteen legger til grunn at kirkeordningen skal støtte opp om en landsdekkende folkekirke som er ordnet på en måte som sikrer god og likeverdig kirkelig betjening til medlemmer uavhengig av bosted, som evner å ta vare på og støtte opp om frivillige og rådsmedlemmer, og som legger til rette for god personaloppfølging og godt arbeidsmiljø for alle ansatte. Ordningen skal styrke demokratiet og legge grunnlag for at mest mulig av kirkens ressurser tilfaller det menighetsbyggende arbeidet, samt ivareta samvirkeprinsippet mellom representanter valgt av kirkemedlemmene og tjenesten med Ord og sakrament.
3. Komiteen legger til grunn en fortsatt statlig og kommunal finansering av Den norske kirke.
4. Komiteen viser til at det over tid har vært en trinnvis utvikling av kirkeordningen for å sikre kontinuitet, stabilitet og bred kirkelig oppslutning om endringsforslagene. Komiteen viser til tidligere vedtak i Kirkemøtet om felles arbeidsgiveransvar og at et stort flertall i høringen har gått inn for et felles arbeidsgiveransvar, uten at det er enighet om på hvilket nivå dette skal være forankret.
5. Komiteen er opptatt av at regelverket for valg av bispedømmerråd og Kirkemøtet må gjennomgås med tanke på økt medlemsinnflytelse og ytterligere demokratisering, og med tanke på rutiner for gjennomføring av kirkevalg.
6. Komiteen viser til at enkelte menighetsråd har arbeidsgiveransvaret for egenfinansierte stillinger. Komiteen legger til grunn at slike stillinger skal tilpasses til ny kirkeordning.
7. Komiteen har valgt å gruppere veivalgene inn i én gruppe med modelluavhengige vedtakspunkter, én gruppe hvor det gis bestillinger om videre utredninger og én gruppe med modellavhengige vedtakspunkter. Komiteen legger opp til et forslag til vedtak som er noe kortere enn Kirkerådets forslag til vedtak, for å gjøre karakteren av *overordnede veivalg* tydeligere. Komiteen har som vedtakspunkt 1 foreslått nærmere føringer om forhold som komiteen vurderer som uavhengige av de modeller som er skissert i saksorienteringen (modell A, B og C). Komiteen har i vedtakspunkt 3 pekt på temaer som bør utredes videre og fremmes for Kirkemøtet. Disse vedtakspunktene står en samlet komité bak.

8. Komiteen står sammen om å legge vekt på at biskopenes uavhengige rolle i kirkeordningen må sikres.
9. Komiteen viser til at Kirkerådet i saksdokumentet har understreket at rådet vil komme tilbake med nærmere økonomiske og administrative konsekvenser i det videre utredningsarbeid og støtter dette. Komiteen legger vekt på at en konsekvensutredning også må omfatte ansvars- og myndighetsfordeling.
10. Komiteen er delt i spørsmålet om organisering av arbeidsgiveransvaret, det vil si modellavhengige vedtaks punkter (modell A, B og C).
11. Komiteens flertall (14 medlemmer) anbefaler at Kirkemøtet som et neste trinn i utviklingen av kirkeordningen går inn for en samordnet arbeidsgiverorganisering med utgangspunkt i modell C, hvor arbeidsgiveransvaret videreføres som delt mellom biskop/bispedømmeråd og fellesråd, men samordnes ved en enhetlig, lokal ledelse. Komiteens flertall fastholder målsetningen om et felles arbeidsgiveransvar i et senere trinn i utviklingen av kirkeordningen, uten å ta stilling til hvilket nivå det skal være på. Flertallet understreker at:
 - a) Myndighet delegeres til soknets organer for å muliggjøre felles daglig ledelse for virksomheten i soknet.
 - b) Det gis en forsøkshjemmel som åpner for mulige lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.
 - c) Menighetsrådets rolle ved tilsetting av alle stillinger styrkes.Komiteens flertall mener at modell C fremstår som det mest samlende alternativet tatt i betraktning det relativt store spriket i tilbakemeldinger i høringen. Flertallet mener også at dette er det alternativet som i størst mulig grad er mulig å tilpasse forholdene på hvert enkelt sted.

Videre vil flertallet understreke at alternativet med utgangspunkt i modell C ikke er å anse som en videreføring av dagens ordning, men et reelt steg i den trinnvise utvikling av kirkeordningen. Overføringen av prester fra statlig sektor til kirkelig sektor gir helt nye muligheter i en samordningsløsning. Samordningen mellom arbeidsgiverne kan gjøres på en måte som innebærer at man kan oppnå mange av de fordelene som er tenkt i modellene hvor en samler arbeidsgiveransvaret hos én arbeidsgiver, samtidig som man har en større fleksibilitet både med tanke på lokale forhold og endringer som kan komme i kirkens omgivelser, blant annet med tanke på kommunereformen.

Flertallet understreker at det er viktig å ivareta både prestene og alle andre kirkelig tilsatte. Biskopens tilsyn med andre enn prestene må derfor tydeliggjøres og videreutvikles. Flertallet er også opptatt av en utvikling av faglig ledelse og støtte for ulike faggrupper i kirken. Flertallet går derfor inn for at biskopen skal ha et helhetlig ansvar for kompetanseutvikling for prester og for andre vigslede medarbeidere.

Flertallet legger vekt på at det må gis anledning til forsøk med lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innenfor gitte rammer. Dette for å legge til rette for en dynamisk utvikling av kirkelig organisering, og for å ta hensyn til geografiske forskjeller. Komiteens flertall understreker at denne modellen vil kunne gi erfaringer som kan åpne for den videre utviklingen av kirkeordningen. Flertallet

mener samtidig at det må legges vekt på utvikling av en helhetlig samhandlingskultur i kirken.

Flere i komiteen har primærstandpunkt som ikke sammenfaller med vedtaksforslaget, men velger likevel å støtte dette.

12. Det er et mindretall i komiteen (5 medlemmer) som anbefaler et felles arbeidsgiveransvar i soknets organer med utgangspunkt i modell A - storfellesrådsalternativet. Mindretallet begrunner dette med at denne modellen best ivaretar høringsinstansenes svar, og tydeligst svarer på tidligere kirkemøtevedtak om felles arbeidsgiveransvar. De mener denne modellen er best egnet til å styrke soknet, og er i stand til å balansere nærhet til menigheten og behovet for profesjonalitet i forvaltningen. De mener også at denne modellen best sikrer den kommunale finansieringen.

Mindretallet understreker følgende elementer i et slikt vedtak:

- a) Biskopen gis en rolle i tilsetninger av prester og andre vigslede medarbeidere.
- b) Biskopen gis et ansvar for vigsledes etter- og videreutdanning.
- c) Biskopen skal fortsatt ha myndighet til å gi bindende pålegg.
- d) Det må være rettslige klare konsekvenser av biskopens tilbaketrekning av vigslingsfullmakter.
- e) Prosten gis en rolle som faglig koordinator for vigslede i prostiet.
- f) Tjenesteordninger fastsettes av Kirkemøtet.
- g) Kirkefaglig kompetanse beholdes på bispedømmenivå.

Ved å oppheve dagens todelte ledelsesstruktur sikres en forenkling av den kirkelige organiseringen, reduseres unødvendig ressursbruk og dobbeltarbeid unngås.

Felles arbeidsgiveransvar for de som arbeider sammen lokalt, vil etter mindretallets vurdering være den beste forutsetning for å få på plass daglig ledelse i menigheten. Felles arbeidsgiveransvar sikrer et felles plan- og strategiarbeid og grunnlaget for bedre konflikthåndtering og enhetlig ledelse.

Etter mindretallets vurdering bidrar modellen til en enklest mulig organisasjon med tydelige ansvarsforhold, som ikke trenger delegasjon mellom nivåer.

Mindretallet legger vekt på at modellen sikrer nærhet og sammenheng mellom menighetsråd som lokalt styringsorgan for menighetslivet og fellesrådets ansvar for personal, økonomi og forvaltning av kirkebygg. For å sikre samlet ledelse av personalressurser og andre ressurser, bør arbeidsgiveransvaret for alle som arbeider med oppgaveløsning lokalt forvaltes av lokalt styringsorgan.

Mindretallets forslag til vedtak

Mindretallet har et alternativt forslag til vedtaks punkt 2 med utgangspunkt i modell A:

2. Kirkemøtet går inn for et felles arbeidsgiveransvar i soknets organer med utgangspunkt i modell A – storfellesrådsalternativet. Kirkemøtet understreker at:

- a) Dagens todelte struktur blir opphevet slik at alle som arbeider lokalt har samme arbeidsgiver, og et felles plan- og strategiarbeid sikres.
- b) Biskopen gis en rolle i tilsettinger av prester og andre vigslede medarbeidere.
- c) Biskopen gis et ansvar for vigsledes etter- og videreutdanning.
- d) Biskopen skal fortsatt ha myndighet til å gi bindende pålegg.
- e) Det må være rettslige klare konsekvenser av biskopens tilbaketrekning av vigslingsfullmakter.
- f) Prosten gis en rolle som faglig koordinator for vigslede i prostiet.
- g) Kirkefaglig kompetanse beholdes på bispedømmenivå.
- h) All virksomhet i soknet inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og det etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestedtjenesten.

For øvrig støtter mindretallet komiteens forslag til vedtak.
Forslaget falt mot 24 stemmer. (114 stemmeberettigede.)

Kirkemøtets vedtak

Kirkemøtet ber Kirkerådet fortsette arbeidet med en fremtidig kirkeordning for Den norske kirke som kan erstatte den nåværende lovregulering av kirkens organisering. Kirkemøtet legger til grunn dagens finansierungsordning og har som premiss at den lokale kirke styrkes. Kirkemøtet gir følgende føringer for dette arbeidet:

1. Føringer som gis uavhengig av modellvalg:
 - a) Det er et mål å redusere ressurser som brukes på administrasjon på alle nivå, til fordel for lokal aktivitet som nærer det kristelige liv i soknet.
 - b) Soknet skal fortsatt være den grunnleggende enhet i Den norske kirke og ha status som selvstendig rettssubjekt som i dag.
 - c) Ordningen med to organer for soknet skal videreføres.
 - d) Daglig ledelse av menighetsrådets virksomhet skal være regelfestet. Soknepresten kan, men må ikke, være daglig leder med et administrativt ansvar. Daglig leder bør ha en kirkefaglig kompetanse.
 - e) Bispedømmet opprettholdes som regionalt forvaltningsnivå, og bispedømmerådet opprettholdes som et demokratisk valgt organ.
 - f) Biskopens uavhengighet i den kirkelige strukturen skal sikres.
 - g) Kirkemøtet videreføres som Den norske kirkes øverste organ og regelgivende myndighet.
 - h) Samisk kirkeråd videreføres som et råd under Kirkemøtet.
 - i) Ungdomsdemokratiet regelfestes som en del av kirkeordningen vedtatt av Kirkemøtet.
 - j) Tjenesteordninger for de ulike tjenestene vedtas av Kirkemøtet.
2. Kirkemøtet går som et neste trinn i utviklingen av kirkeordningen inn for en samordnet arbeidsgiverorganisering med utgangspunkt i modell C, hvor arbeidsgiveransvaret videreføres som delt mellom biskop/bispedømmeråd og fellesråd, men samordnes ved en enhetlig, lokal ledelse. Kirkemøtet fastholder målsetningen om et felles arbeidsgiveransvar i et senere trinn i utviklingen av

kirkeordningen, uten å ta stilling til hvilket nivå dette skal være på. Kirkemøtet understreker at:

- a) Menighetsrådets rolle ved tilsetting av alle stillinger styrkes.
 - b) Myndighet delegeres til soknets organer for å muliggjøre felles daglig ledelse for virksomheten i soknet.
 - c) Ordningen med fellesorgan for soknene bør videreføres på kommunenivå. Det stimuleres til dannelse av interkommunale fellesråd der forholdene ligger til rette for det.
 - d) Oppgavefordelingen mellom fellesrådene og menighetsrådene endres slik at menighetsrådenes innflytelse styrkes. Menighetsrådenes virksomhetsansvar tydeliggjøres. Fellesrådene skal fremstå som organer som støtter opp om menighetsrådene.
 - e) Menighetsrådet og fellesrådet må ha anledning til å avtale at de kan overlate oppgaver til hverandre.
 - f) Prestene skal fortsatt være ansatt i rettssubjektet Den norske kirke med biskopen/bispedømmerådet som arbeidsgiverorgan, mens fellesrådet beholder arbeidsgiveransvaret for de som er ansatt i soknet. Det åpnes for forsøk med overføring av arbeidsgiverfunksjoner til soknets organer der forholdene ligger til rette for det.
 - g) Biskopens tilsynsfunksjon må utvikles og tydeliggjøres både overfor prester og andre vigslede medarbeidere. Biskopens virkemidler i dag videreføres og videreutvikles.
 - h) Biskopen skal fortsatt være øverste leder av prestatjenesten i bispedømmet.
 - i) Biskopen skal ha et helhetlig ansvar for prester og andre vigslede medarbeideres kompetanseutvikling.
 - j) All virksomhet i soknet inkluderes i styrings- og ledelsesansvaret for soknets organer, og det etableres ordninger for daglig ledelse som også inkluderer prestatjenesten. Arbeidsgiverfunksjoner fra soknets organer og fra biskop og bispedømmeråd ivaretas ved delegasjon av en daglig leder felles for de som arbeider i soknet.
 - k) Det etableres en hovedmodell som gir ryddige og forutsigbare rammer for de ansatte, hvor det innenfor gitte rammer åpnes opp for fleksible løsninger.
 - l) Det åpnes for forsøk med lokale og regionale variasjoner i organiseringen, innen gitte rammer.
3. Kirkemøtet ber Kirkerådet utrede følgende temaer videre og fremme disse for Kirkemøtet:
- a) Prinsipper for sokneinndeling.
 - b) Ordning for utpeking av biskoper.
 - c) Sammensetning av og valgordninger til Kirkemøtet og Kirkerådet, herunder spørsmål vedrørende representasjon fra ungdomsdemokratiet i Kirkerådet.
 - d) Ordning for samisk valg møte.
 - e) Bispemøtets rolle i kirkeordningen.
 - f) Den norske kirkes relasjon til kirkelige organisasjoner og institusjoner.
 - g) Konsekvensutredning av endringer i kirkeordningen, inklusive økonomiske konsekvenser.

Vedtaks punkt 1 enstemmig vedtatt. (114 stemmeberettigede.)

Vedtaks punkt 2 vedtatt mot 12 stemmer. (114 stemmeberettigede.)

Vedtaks punkt 3 enstemmig vedtatt. (114 stemmeberettigede.)